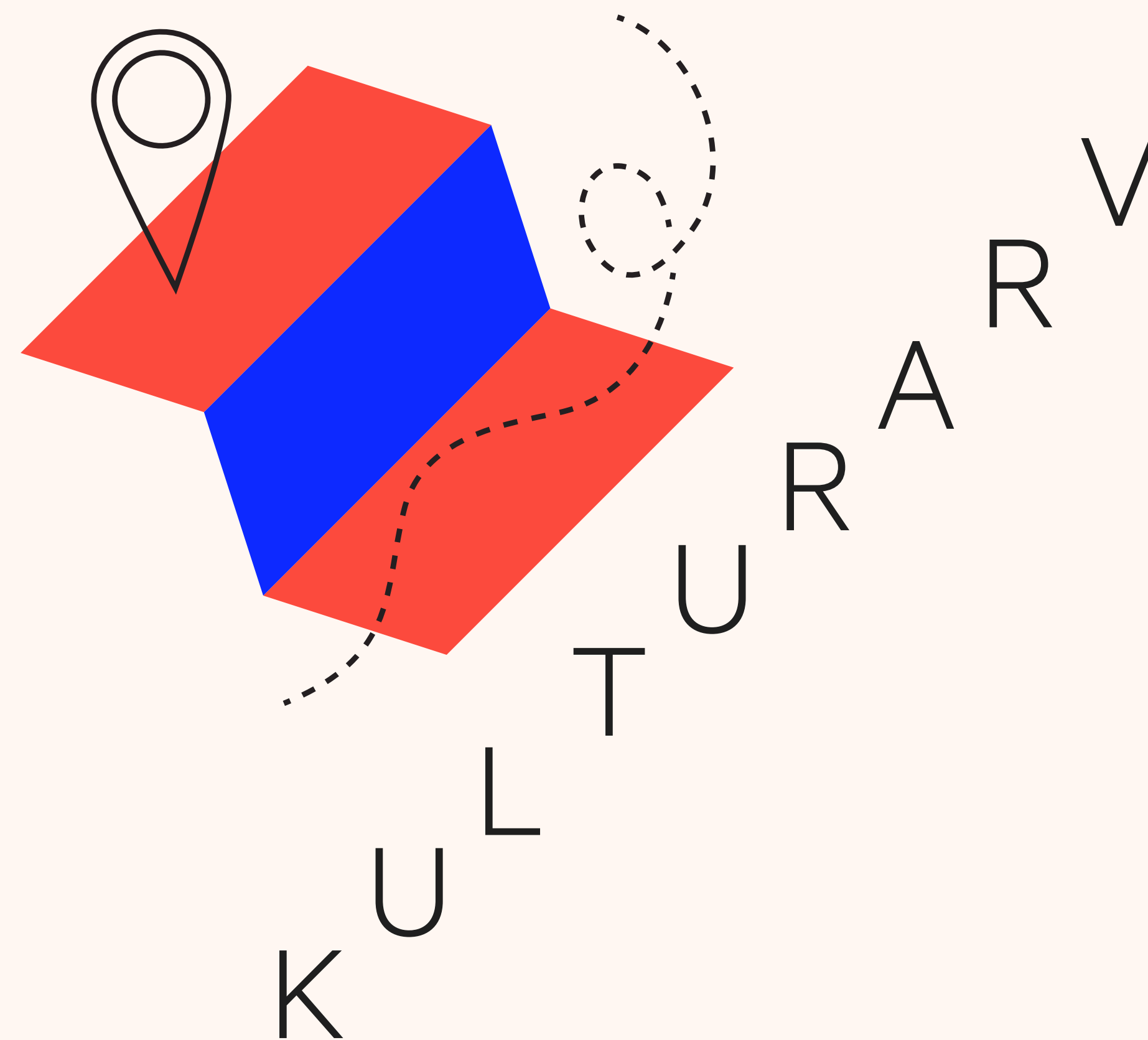

DE HISTORISKE LANDSKABER I ØHAVSMUSEETS UDSTILLING

Bakke / bondestenalder / 3700-3500 f.v.t.

Vi mennesker har altid været tiltrukket af de højeste punkter i landskabet – der hvor vi kan overskue det hele. De første monumenter vi byggede i landskabet, var måske netop derfor bakker, i form af gravhøje til vores døde. Stenalderens samfund investerede tusindvis af timer i at bygge en enkelt grav til deres døde, som vi kan se den dag i dag, selvom de levendes huse for længst er forsvundet. En gravhøj tog ca. 10.000 mandetimer at bygge. Det har krævet en høj grad af organisering. Rundt omkring i landskabet findes der i dag omkring 3000 gravhøje fra stenalderen. Man skal forestille sig at der i stenalderen har været ti gange så mange.

De levendes huse var mere flygtige bygninger af træ, som ikke er synlige i dag. Stenene har man tydeligvis tænkt var forbeholdt 'de dødes huse'. Stenalderens landskab var meget anderledes end i dag, med meget mere tæt bevoksning. Det gav derfor også en markant forskel når man ryddede et område for både at dyrke jorden og bygge gravhøje.

Mose / ældre romersk jernalder / 0-160 e.v.t.

Forestil dig et meget vådere Danmark. I jernalderen, ja faktisk indtil for 150 år siden, var en fjerdedel af landet vådområder, hvor man skulle tænke over hvor man trådte. De var et sted for praktiske gøremål men også det sted hvor man var tættest på gudernes verden. Under det stille, mørke vandspejl var tørv til brændsel, malm til jern – og portalen til guderne, med deres magt over menneskenes høst, krigslykke og kærlighed. På den måde var det bl.a. naturligt at udnytte de huller hvor man havde gravet tørv op, til bagefter at ofre i. Moselig, som vi kender dem fra Tollundmanden og Grauballemanden, har ligget i højmoser, hvis surhedsgrad betyder at både hud, hår og negle bevares. På Fyn har vi lavmoser, som betyder at kun skelettet bliver tilbage. I jernalderen har menneskene været meget åbne over for tegn i naturen. De har brugt deres sanser til jagt, til at finde vej i det våde landskab og til at få tegn fra guderne.

Mørk skov / yngre middelalder / 1340-1536 e.v.t.

I en tid uden gadelamper og lommelygter var mørket et vilkår, som man måtte leve med. I middelalderens udbredte skove blandede mørket sig med ulvehyl og uglers tuden, og i mørket dukkede trolde, nisser og ellefolk frem. Datidens mennesker var nok vant til mørket, men derfor kunne de sagtens være bange for det. Ellefolket var som oftest smukke kvinder der dansede i disen. De lokkede folk med deres skønhed og sang, men hvis man dansede med dem, risikerede man at blive 'ellevild' og måske aldrig blive sig selv igen. Man kunne afsløre dem ved at se deres hule rygge. Flere af de overnaturlige væsener var knyttet til bestemte steder i naturen. Nøkken var et mandligt væsen der opholdt sig ved søer og åer. Trolde var set som dem der boede i bakkerne og kun kom frem når det var mørkt. I dag kalder vi ellefolk, trolde og nisser for overnaturlige, men tidligere var de en helt naturlig del af virkeligheden. Der var f.eks. ingen tvivl om at nisser hjalp eller drillede på gårdene alt efter deres humør og hvordan de blev behandlet.

Hav / nyere tid / 1800-tal

Dette landskab bruges ikke i forløbet, men er en del af museets faste udstilling.

I Danmark er vi aldrig langt fra havet. De rolige bølgeslag kan gå direkte i kroppen på os og hjælpe os til ro. Når vinden pisker og bølgerne rejser sig, kan havet derimod gøre os dødsens angst. Som øbo var havet en lige så selvfølgelig del af livet som landet var. Havet var vejen til handel, lægehjælp, dåb, begravelser og fiskeri. Bevidstheden om havets farlige ansigt var en evig følgesvend. Danmark har en kystlinje på 8.750 km. Kystlinjens længde skyldes bl.a. vores 406 øer. 55 af de øer finder du i Det Sydfynske Øhav. Sejlads har været en vigtig del af livet i området både for Fynboerne og øboerne. Den handel som Lyøboerne havde med Als gav inspiration til smukke broderier som er et særkende for øen. Fordi vandet var så vigtigt som transportvej for ø-bønderne gik de sammen i laug af 4-5 bønder, der sammen ejede en stor smakkejolle. På bådende fragtede de deres varer til fastlandet og andre øer. Smakkejollerne var så store at der også var plads til heste og køer på dem.

FAABORG-MIDTFYN KOMMUNE

Stine Larsen

Koordinator, Den kulturelle rygsæk

72 53 80 84

slar1@fmk.dk

Den kulturelle rygsæks webportal

rygsaek.fmk.dk

ØHAVSMUSEET FAABORG

Havnegade 3

5600 Faaborg

63 61 20 00

www.ohavsmuseet.dk

DEN KULTURELLE
RYGSÆK